

6. Крачило М.П. Географія туризму. - К.: Вища школа, 1987. - 208с.
7. Паламарчук М.М., Паламарчук О.М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії. - К.: Знання, 1998. - 416с.
8. Попович С.І. Туристично-екскурсійні ресурси України. - К., 1996. - 265с.
9. Природно-заповідний фонд Волинської області. /М.Химин, В.Тутейко, О.Грицай та ін. - Луцьк: Ініціал, 1999. - 48с.
10. Статистичний щорічник України за 2013 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat\\_u/publ1\\_u.htm](http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm).

*Федоруца І.*

*Науковий керівник – доц. Мариняк Я. О.*

## **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

**Постановка проблеми.** Туристична індустрія динамічно розвивається. Незважаючи на сучасне нестабільне економічне становище, саме туристична індустрія, є найбільш прибутковою галуззю.

Розвиток сфери туризму тісно пов'язаний з розвитком супутніх галузей, а саме: готельного бізнесу, ресторанної справи, транспортної галузі, торговельного та розважального бізнесу. Збільшення попиту на туристичні послуги призводить до збільшення попиту на супутні послуги. В результаті зростання попиту на туристичні та супутні послуги відбувається збільшення доходів в економіку країни.

Розвиток міжнародної економіки та підвищення рівня добробуту людей сприяє підвищенню попиту на туристичні послуги та їх диференціацію. Це надало проблемі розвитку туризму актуальності, а дослідженню цієї проблеми - наукового і практичного значення.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Проблематику дослідження розвитку туристичної сфери регіонів України висвітлено у працях вітчизняних вчених: О. О. Бейдика, Л. С. Гринів, В. Г. Гуляєва, М. І. Долішнього, В. Ф. Кифяка, В. С. Кравціва, О. О. Любіцевої, М. П. Мальської, О. І. Мілашовської та ін.

У процесі дослідження було використано метод статистичного дослідження, що включає облік на кордоні, реєстрацію прибуттів у місцях розміщення, метод порівняння, аналізу та синтезу, метод узагальнення.

Міжнародний туризм під впливом глобалізаційних та інтеграційних процесів набуває динамічного розвитку і стає одним із основних чинників, від яких залежить зростання економіки, підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках тощо.

**Метою статті** є формування проблемних питань у сфері міжнародного туризму та визначення перспектив розвитку міжнародної туристичної галузі.

**Обґрунтування отриманих наукових результатів.** Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується переважанням сфери послуг як у структурі національного виробництва більшості країн світу, так і в системі міжнародних економічних відносин [1, с. 15].

Досліджуючи категорію міжнародного туризму, можна сказати, що він є однією з форм зовнішньоекономічних відносин. Міжнародний туризм для України має велике значення і відіграє ключову роль у залученні інвестицій та створенні нових робочих місць у різних галузях економіки. Туризм є високорентабельною галуззю економіки та дієвим фактором інтеграції нашої країни у Європейську і світову спільноти, має великі пізнавально-виховні можливості для формування гармонійно-розвиненого громадянина України.

Одним із важливих аспектів, який посилює важливість міжнародного туризму для України, є постійна інтенсифікація попиту на туристичний продукт міжнародного ринку послуг [2, с. 35]. Зростання попиту на туристичні послуги та динамічність сучасної економіки спричинили появу та посилення надзвичайної конкуренції на міжнародному туристичному ринку [7].

У 2012 році Україну відвідало 23 012 823 іноземних туристів, з них службові, ділові та дипломатичні поїздки здійснили - 350 224 особи, туристичні - 940 052 особи, у приватних справах - 16 795 240 осіб, з навчальною метою - 23 813 осіб, у зв'язку з працевлаштуванням - 9 102 особи, імміграція - 40 419 осіб, культурний та спортивний обмін - 4 853 973 особи [8].

## ГЕОГРАФІЯ

В 2012 році, в порівнянні з 2011 роком, спостерігаємо збільшення кількості туристів. Це пов'язано безпосередньо з проведенням Євро-2012, що відбулось в Україні [9]. Найбільший показник чисельності іноземних туристів спостерігається в 2003 році.

Після 2003 року крива кількості туристів різко спадає і вже в 2007 році піднімається до позначки 372 455 осіб. У 2008 році бачимо невелике збільшення в порівнянні з 2007 роком, а вже в подальші роки знов спостерігається зниження цього ж показника до 2012 року.

Дані про туристичні потоки відображено в таблиці 1.

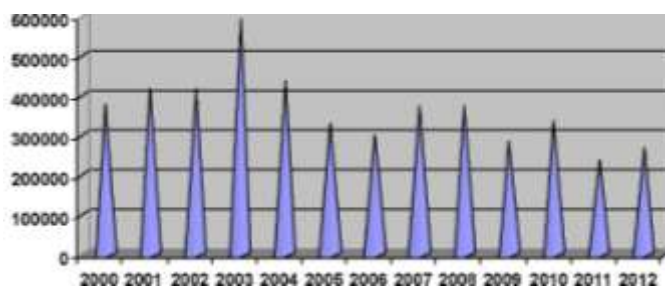
*Таблиця 1*

*Прибуття іноземних громадян в Україну за країнами, з яких вони прибули, у 2013 році [10].*

	Кількість іноземних громадян, які в'їхали в Україну – усього	службова, ділова, дипломатична	туризм	приватна	навчання	імміграція (постійне місце проживання)	культурний та спортивний обмін, релігійна, інша
Усього	24671227	167416	488496	18167742	283	5088	5841872
у тому числі з країн							
Росія	10284782	55224	270689	7827097	91	3280	2128372
Молдова	5417966	25173	3057	4793326	3	90	596261
Білорусь	3353652	47081	18320	3119744	9	125	168372
Польща	1259209	6670	17908	1133406		38	101186
Румунія	877234	398	758	401344			474734
Угорщина	771038	321	325	5022	3	30	765337
Словаччина	424306	209	366	5745			417986
Німеччина	253318	1764	30354	94265		56	126876
Туреччина	151706	12070	24615	60379	59	527	53909
Узбекистан	235361	181	16282	180493	3	236	38158

Туристичні потоки [10].

На рис. 1 відображено динаміку прибуття іноземних туристів в Україну за 2000-2012 роки.



*Рис. 1 Динаміка прибуття іноземних туристів в Україну (2000-2012 роки) [3].*

*Таблиця 2*

*Вибуття громадян України за кордон за країнами, до яких вони виїжджали, у 2013 році [10].*

## ГЕОГРАФІЯ

	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон – усього	Із них – за метою поїздки		
		службова поїздка	організований туризм	приватна поїздка
Усього	23761287	275151	354840	23131296
у тому числі до країн				
Польща	6991778	120242	31905	6839631
Росія	6140406	53042	68500	6018864
Молдова	2395258	2041	3752	2389465
Угорщина	1900469	28		1900441
Білорусь	1738907	78767	20239	1639901
Румунія	791845	709	9311	781825
Туреччина	573840	7613	62811	503416
Словаччина	571266			571266
Німеччина	376316	1006	5366	369944
Єгипет	336173	1221	38669	296283

У таблиці 1 і таблиці 2 наведено кількість прибуття іноземних туристів за країнами і вибуття українських туристів за країнами. Проаналізувавши дані таблиць, можна стверджувати що в Україну приїжджають туристи з усіх куточків світу.

Для України міжнародний туризм є досить молодою галуззю, що знаходиться на етапі становлення, але має всі необхідні умови для інтенсивного розвитку. Насамперед, знаходячись у самому центрі Європи, на перехресті важливих міжнародних транспортних коридорів, Україна має сприятливі природно-кліматичні умови, багаті історико-культурні можливості, людські та матеріальні ресурси.

Однак існують фактори, що гальмують розвиток даної сфери послуг, серед яких можна виділити: недостатньо розвинуту інфраструктуру, відсутність кваліфікованого персоналу, екологію, Високий рівень злочинності, низький рівень побутового комфорту, високі ціни на послуги, війна. Крім того, стримуючим фактором розвитку туристичної галузі, її матеріально-технічної бази є проблеми, пов'язані з податковим законодавством України. Це, перш за все, стосується сплати податку на додану вартість, земельного податку, готельного та курортного зборів.

Розвиток туристичної галузі та зацікавленість споживачів з інших країн не можуть бути забезпечені без потужної матеріально-технічної бази. Загалом, аналізуючи обсяг таких закладів в Україні, можна визначити його як достатній. Щодо заходів вирішення основних проблем, то головними серед них можна визначити такі:

- сприяння зовнішньому попиту на туристичні послуги України через інвестування у матеріально-технічну базу туристичної інфраструктури;
- створення найбільш оптимальної системи використання природно-туристичних ресурсів країни;
- сприяння підготовці фахівців у сфері міжнародного туризму;
- сприяння покращенню соціально-економічної ситуації з боку держави для створення комфортних умов для зовнішніх інвесторів.
- здійснення діючого контролю за стандартизацією та сертифікацією готельних послуг;
- посилення державної підтримки інвестиційної діяльності;
- активне здійснення популяризації туристичних послуг України [5, с. 360].

Виходячи з цього, можна стверджувати, що туризм за часи свого існування перетворився з важкодоступного відпочинку в індустрію масового оздоровлення для людей з усього світу. Міжнародний туризм став складовою економічного і соціального розвитку та одним з найбільш характерних проявів глобалізації [10].

У 2012 році Україна була визнана міжнародним туристичним порталом «Globe Spots» як один з найцікавіших туристичних напрямків. Це пов'язано з тим, що в Україні зростає популярність на тури вихідного дня з такими напрямками - Львів, Крим, Одеса, Кам'янець-

Подільський та Закарпаття. Це призведе до підвищення показників відвідуваності України як іноземними туристами, так і внутрішніми [6].

**Висновки.** Можемо стверджувати про значні потенційні можливості міжнародного туризму для України, а саме, у контексті додаткового валютного надходження. Інвестиції в туристичну галузь країни мають одне з найбільш актуальних значень, оскільки це дасть змогу залучити більшу кількість туристів із-за кордону і, відповідно, збільшити обсяг наданих послуг. Загалом, в Україні туристична галузь має багато проблем у функціонуванні, управлінні, і кожна з проблем потребує окремого, негайного та системного вирішення. У результаті збільшення попиту іноземних туристів, зростуть можливості туроператорів, які працюють на зовнішньому ринку та підвищаться їх конкурентоспроможність.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Артеменко В. Б. Оцінка можливостей участі України у міжнародному туризмі / В. Б. Артеменко, В. Т. Списак. - Сер.: Економічна. - 2007. - Вип. 26 - С. 8-13.
2. Гордієнко І. С. Міжнародний туризм та його розвиток в Україні / І. С. Гордієнко, О. Є. Шайда. - Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип. 21.6. - С. 141-144.
3. Державне агентство України з туризму та курортів [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua/ua/news/25544/>
4. Державна програма активізації економіки на 2013-2014 рр. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://eimg.pravda.com.ua/files/a/4/a428a25pdf>.
5. Дяченко Л. П. Економіка туристичного бізнесу / Л. П. Дяченко. - К. : Центр навч. літери, 2007. - 224 с.
6. Концепція розвитку туризму і курортів в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://tourism.gov.ua/>.
7. Країни світу. Міжнародний туризм. Україна туристична. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http://svit.ukrinform.ua/turizm.php?page=ukr\\_tur&id=23762](http://svit.ukrinform.ua/turizm.php?page=ukr_tur&id=23762).
8. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія і практика. Навчальний посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 424 с.
9. Онисько М. Б. Міжнародний туризм: світові тенденції та українські реалії [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://sd.net.ua/2012/05/24/turizm-ukraine-mir.html>.
10. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

*Хрін З.*

*Науковий керівник – асист. Дударчук К. Д.*

#### ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В АФРИЦІ

Релігійний туризм (паломництво) є одним з найстаріших видів туризму і являє собою переміщення людей до «святих місць» з метою відвідування храмів та монастирів у дні релігійних свят або для замолування гріхів.

Вплив релігійного туризму на економіку деяких країн та районів світу, в першу чергу, на самі релігійні центри, надто великий. Це пов'язано з тим, що паломники залишають в країні перебування істотну частку взятих у дорогу грошей. Крім того, паломництво дає заробіток багатьом тисячам місцевих мешканців.

Найсуттєвіші зміни за останні роки сталися в структурі міжнародного туризму Африканського континенту. Наприкінці 90-х років ХХ ст. частка прибуттів із регіонів, з якими налагоджено щільні контакти, передусім з Європи, перевищила частку внутрішньорегіональних поїздок. [1.с.217]

Турпотоки Африки становлять 25 млн осіб, у тому числі 10,5 млн — внутрішні, 9 млн — туристів з Європи і 5,5 млн — з інших регіонів світу.

Найбільш розвинені на ринку міжнародного туризму країни Північної, Східної та Південної Африки — Єгипет, Туніс та Марокко — спеціалізуються на купально-пляжному та пізнавальному туризмі, Зімбабве та Кенія організують сафари в численних національних парках, мисливських резерватах і заказниках. Одним з найперспективніших туристичних напрямків на "чорному" континенті є Південно-Африканська Республіка, яка вирізняється комфортними природно-кліматичними умовами: м'яким тропічним і субтропічним кліматом, найбільшою у світі кількістю сонячних днів за рік. Дивовижні пейзажі не можуть залишити